

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

PRRS on D-ja E-kategooria taud

Ülle Pau
Loomatervise ja-heaolu valdkonna nõunik
Toiduohutuse osakond
10.05.2024 Märja

Mis taud on PRRS?

- ▶ Sigade respiratoor-reproduktiivse sündroomi viiruse infektsioon *ka sinise kõrva haigus*
 - viiruslik etioloogia
 - nakatuvad kodusead ja metssead
- ▶ Esmakordselt tuvastati 1987.a USA-s
- ▶ Euroopas avastati esmalt Hollandis 1991.a

Mis taud on PRRS?

► Sümptomid:

- reproduktiivpuudulikkus (emistel viljatus, abordid, surnultsünnid või nõrkade põrsaste sünd);
- kopsupõletik, hingamisraskused (põrsad, noorsead);
- suurenenud vastuvõtlikkus sekundaarsele bakteriaalsele infektsioonile.

► Levikuteed:

- enamasti tingitud nakatunud loomade liikumisest;
- võib levida sõidukite või tarvikute kaudu;
- viirust leidub väljaheites, spermas, uriinis.

PRRS-i poolt põhjustatud majanduslik kahju

- emiste produktiivsuse langus;
 - abortide näol saamata jäänud põrsad;
 - kaaluibe vähenemine;
 - suurenenud suremus;
 - suurenenud ravimite kasutamine.
- Hollandi teadlaste analüüs näitas, et rahaline kahju PRRS-i puhangu korral on emise kohta keskmiselt 126 euri (tootmisandmed, diagnostika, ravimid, tööjõud jms).

Loomataudide ennetamist ja tõrjet reguleeriv EL õiguslik taust

- ▶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses **(EL) 2016/429 (LTM)** on artikkel 7 hindamisparameetrite alusel taudid kantud EL-s oluliste loomataudide loetellu ja kategoriseeritud Euroopa Terviseameti (EFSA) riskihinnangute alusel
- ▶ Taudide kategoriseeritud loetelu on kehtestatud Komisjoni rakendusmäärusega **(EL) 2018/1882**
- ▶ 5 kategooriasse- A, B, C, D ja E
- ▶ PRRS= D-ja E-kategooria taud

Mis on D-ja E-kategooria taud

- ▶ D-kategooria taud, mille puhul ei ole riigil kohustust seda tõrjuda, vaid seda tuleb jälgida, et ennetada selle levikut seoses liitu toomisega või liikmesriikide vahelise liikumisega ja kohaldatakse asjakohasel juhul LTM-i IV osa 3.-6. peatüki eeskirju
- ▶ E-kategooria taud, mida on liidus vaja jälgida ja seirata, kohaldatakse asjakohasel juhul LTM-i II osa 1. ja 2.peatüki eeskirju

Liikumise üldnõuded ettevõtjale seoses liikmesriikide vahelise liikumisega

- ▶ Ettevõtjad võtavad asjakohaseid ennetusmeetmeid selle tagamiseks, et peetavate maismaaloomade liikumine ei ohusta tervisestaatust sihtkohas seoses:
 - a) artikli 9 lõike 1 punktis d osutatud loetellu kantud taudidega;
 - b) esilekerkivate taudidega.

- ▶ Ettevõtjad viivad peetavaid maismaaloomi oma ettevõttest välja ja võtavad neid vastu ainult siis, kui asjaomased loomad vastavad järgmistele tingimustele:
 - a) nad on pärit ettevõttest, mis on:
 - i) registreeritud pädeva asutuse poolt või
 - ii) heaks kiidetud pädeva asutuse poolt

Ettevõtja kohustused sihtkohas

Kontrollib peetavate maismaaloomade vastuvõtmisel

- ▶ a) identifitseerimisvahendi ja -dokumentide nõuetekohast olemasolu ja
- ▶ b) loomatervise sertifikaadi või deklaratsiooni olemasolu
- ▶ c) teavitab sihtkoha pädevat asutust pärast vastuvõetud loomade kontrollimist eeskirjade rikkumisest (seoses vastuvõetud loomadega, identifitseerimisvahenditega, dokumentidega)

Isoleerib punktis c) osutatud rikkumise korral vastuvõetud loomad seni, kuni sihtkoha pädev asutus on nende suhtes otsuse teinud

Olukord teistes liikmesriikides - Ungari

- Tõrjeprogrammiga alustati 2014, mil kehtis veel vana õigusruum - siis oli sellest taudist vaba staatuse saamine võimalik;
- 2010-2013 nakatunud enam, kui veerand seafarmidest, põhjustades sektorile olulist majanduslikku kahju;
- programmi lõppemisel tulenevad juriidilised kohustused Ungari tootjatele ja pannud koormuse EL konkurentsireeglite järgimisel:
- regulaarne kontroll farmide välise bioturvalisuse üle;
- aretusloomade ja nende järglaste seire, laboratoorsed analüüsid;
- sissetoodud loomad peavad olema PRRS-i vabad;
- karantiin sissetoodavatele loomadele;
- kohustuslikud sõeluuringud.

Olukord teistes liikmesriikides - Soome

- ▶ Siseriikliku õiguse alusel kui „muu loomataud, mida tuleb tõrjuda“ (76/2021);
- ▶ Soomes ei ole seda taudi mitte kunagi diagnoositud;
- ▶ toimub iga-aastane seire tapamajast kogutud proovide põhjal;
- ▶ tootjate ühendused on teinud täiendavad nõuded impordiks - sealhulgas PRRS diagnostiline uurimine.

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

Ulle.Pau@agri.ee